

Rektors beslut

Rektor Ilkka Niemelä har godkänt Aalto-universitetets implementeringsplan för tillgänglighet 2019–2021. Implementeringsplanen grundar sig på Aalto-universitetets strategi och stöder både arbetet för välbefinnande och arbetet inom universitetets jämställdhetskommitté. Implementeringsplanen ingår som bilaga i Aalto-universitetets likabehandlings- och jämställdhetsplan.

Aalto-universitetets implementeringsplan för tillgänglighet 2019–2021

Denna implementeringsplan grundar sig på Aalto-universitetets [strategi](#), [likabehandlings- och jämställdhetsplan](#), [verksamhetsprinciper \(Code of Conduct\)](#) och [allmänna riktlinjer för tillgängligt lärande](#). I implementeringsplanen beskrivs de konkreta åtgärder som ska vidtas för att uppnå de fastställda målen på ett kostnadseffektivt sätt. Åtgärderna och uppföljningen har bestämts i samråd mellan vicerektorerna och representanter för tjänstenheterna i januari-februari 2019.

Den allmänna implementeringen och möjliga individuella stödåtgärder (se 1.1 och 1.2) gäller i första hand den byggda miljön, tjänsterna, lär- och arbetsmiljöerna, undervisningsarrangemangen och lärandesituationerna samt samverkan inom universitetssamfundet. Principen är att skapa en [möjliggörande verksamhetsmiljö](#) som präglas av likabehandling och jämställdhet. [Aalto-universitetets specialsakkunniga i tillgänglighetsfrågor](#) och [samarbetsnätverk för tillgänglighet](#) erbjuder råd och stöd samt utbildning och konsultation till högskolornas personal och studerande i alla frågor som anknyter till implementeringsplanen. Implementeringen genomförs på ett kostnadseffektivt sätt genom att a) utveckla tjänstekulturen och de anställdas kompetens, b) beakta jämlikt deltagande i anslutning till anskaffningar och c) beakta tillgängligheten vid konkurrensutsättning.

1 Forsknings- och lärandetjänster

Ansvariga enheter: LES, RIS och HRS

Tillgänglighet och jämställdhet tas i beaktande i utvecklingen av lärarnas och den övriga personalens arbete, verksamhet och kunnande. Lärandetjänsterna (LES) ger råd, utbildar och uppmuntrar universitetssamfundets medlemmar till att vara uppmärksamma på hinder för studier och forskning. Utöver fysiska och synliga hinder fästs uppmärksamhet även vid andra slags hinder för lärande som anknyter till olika sätt att lära sig samt olika undervisningsmetoder, kulturer och attityder. Lärandetjänsterna har i uppgift att stöda och utbilda undervisningspersonalen, så att handledande lärare har allmän kännedom om fördelarna med blandade lärmiljöer och blandad undervisning och kan [hjälpa de studerande att hitta de universitetstjänster de behöver](#). LES-teamen och högskolorna beaktar tillgänglighet i sin verksamhet som en faktor som gynnar välbefinnande och studieförmåga.

1.1. Olika former av stöd till studerande vid Aalto-universitetet

Stöd som erbjuds av lärandetjänsterna till alla examensstuderande vid Aalto:

- Alla studerande gör en individuell studieplan (ISP). Planen kan uppdateras och godkännas så ofta det behövs. Detta stöd erbjuds alla studerande.
- Alla studerande tilldelas en handledande lärare (professor, lektor, universitetslärare eller annan akademisk personal) som de regelbundet kan diskutera sina studier med.
- De studerande har möjlighet att träffa en planerare eller koordinator enligt behov för att diskutera till exempel utbytesstudier, tillgodoräknande och andra studieärenden.

Särskilt stöd som erbjuds av lärandetjänsterna:

- Möjlighet till regelbundna individuella vägledningsträffar med en koordinator eller planerare, till exempel om studierna framskrider i långsammare takt än vad som anges i modelläsordningen.
- Rekommendationer gällande individuella studiearrangemang på basis av utlåtande från sakkunnig.
- Stöd till lärare gällande studiearrangemang.
- Tjänster som erbjuds av studie- eller karriärpsykologerna

Aalto-universitetet har fastställt en gemensam process för individuella studiearrangemang samt en mall för utlåtande och ett förfarande för förlängd tentamenstid (+ 1 h).

Åtgärder:

- Individuella behov tas i beaktande vid antagning av studerande och arrangemang av urvalsprov.
- ISP-processen förenhetligas och utvecklas på så sätt att den stöder de studerande på bästa möjliga sätt.
- Varje ny studerande tilldelas en handledande lärare, som i tillräckligt hög grad sätter sig in i den studerandes situation och i olika lärandesätt samt i de möjligheter till stöd som erbjuds i de blandade lärmiljöerna vid Aalto-universitetet.
- LES upprätthåller webbsidor gällande olika typer av behov av individuella studiearrangemang. Materialet stöder studerande och handledare samt personalen inom LES när det kommer till att bemöta och stöda studerande som behöver individuella studiearrangemang. Jfr 4.3
- De pedagogiska sakkunniga erbjuds utbildning gällande processen och materialet i anslutning till individuella studiearrangemang, så att de kan sprida denna information i samband med pedagogisk utbildning för lärarna och på så sätt bidra till ökad medvetenhet och kompetens.
- Högskolorna och LES ansvarar för att inkludera tillgänglighetsfrågor i introduktion, vägledning och tutorverksamhet för studerande.
- Processen för individuella studiearrangemang förenhetligas och utvecklas på ett sätt som möjliggör smidiga studier vid alla högsolor vid Aalto.
- LES erbjuder vid behov utbildning i handledning av studerande under åren 2019–2021.

- Pilotprojektet *Starting Point of Wellbeing* 2018–2020: rådgivning utan tidsbokning (SHVS, universitetspräster, studiepsykologer, studievägledare, AUS, Unisport)

1.2 Stöd som erbjuds av externa aktörer

Stöd som erbjuds av externa aktörer är till exempel

- [Tolktjänster](#) (tal- och skrivtolkning, syntolkning och teckenspråkstolkning)
- [Personliga assistenter](#)
- [Ledar-](#) och [assistenthundar](#)

Åtgärder:

- Tolkars och assistenters möjligheter att arbeta flexibelt i undervisnings- och forskningslokalerna säkerställs.
- Utbildning om användning av brukshundar på campus erbjuds vid behov.

2 En tillgänglig infrastruktur

Ansvariga enheter: CAS/ACRE (2.1) och ITS (2.2)

2.1 Tillgängliga studie-, forsknings- och arbetslokaler

En tillgänglig byggd miljö ingår i Aalto-universitetets strategi. Hinder och brister som upptäcks på campusområdet åtgärdas vid behov med specialarrangemang. [ACRE \(Aalto-universitetsfastigheter\)](#) kartlägger hinder i den byggda miljön samt planerar och genomför avlägsnandet av dessa hinder. Särskild uppmärksamhet fästs vid hur olika typer av användare kan uppleva campus som en trygg arbets- och studiemiljö. Utöver kraven i [Finlands byggbestämmelsesamling](#) iaktas följande principer i mån av möjlighet:

- Bra akustik, som gagnar alla och i synnerhet hörselskadade, synskadade och personer som pratar andra språk.
- Byggnadernas färg- och materialvärld gör det lättare för olika typer av användare att orientera sig snabbt och tryggt i byggnaderna.
- Skyltarna på campusområdet ska vara tydliga och ha tillräckligt stort typsnitt samt följa ACRE:s manual. Med hjälp av informationsdesign ska det bli lättare att få en uppfattning om lokalerna och funktionerna på campusområdet.
- Servicedesign används vid behov i samband med planeringsprocesser.
- Det ska finnas tillräckligt med förvaringsutrymme för de studerande och anställdas redskap och arbete, samtidigt som gångvägarna och nödutgångarna förblir tillgängliga i alla lägen.
- Vid nivåskillnader används ramper i första hand, om det faller sig naturligt med hänsyn till den övriga planeringen.
- Hjälpmedel, assisterande personal, transporttjänster och övriga tjänster ska kunna kombineras flexibelt med husets egna funktioner (skriv- och teckenspråkstolkare, personliga assistenter, ledar- och assistenthundar).

- Smidig användning av hjälpmedel för hörsel, syn och rörlighet (olika slags mikrofonssystem, specialdatorer, mobila styrapparater, rullstolar el. dyl.) i enlighet med BYOD-principen.

Åtgärder:

- Tillgänglighetskartläggningar ska ingå som en del i planeringen och utvecklingen av campus.
- Nya byggnader planeras så att de är tillgängliga.
- Renoveringsobjekt och utomhusområden genomgår tillgänglighetskartläggningar som utförs av sakkunniga inom området.
- Fungerande angöringstrafik (t.ex. färdtjänst) planeras i anslutning till nybyggen och renoveringsobjekt.
- För att öka säkerheten säkerställs det att anvisningarna för utrymning finns tillgängliga på flera språk ([universitetets språkliga riktlinjer](#)) och att [utrymningsplanerna är uppdaterade](#).
- Det säkerställs årligen att cykelförvaring eller motsvarande i närheten av ingångarna inte begränsar möjligheten att röra sig i området.
- Distributionstrafiken styrs till ingångarna på så sätt att distributionsbilen inte hindrar personbefordran och angöringstrafiken.
- Tillgängliga gångvägar på campusområdet säkerställs genom kontinuerligt underhåll året runt.
- Kontaktuttagen ska vara lätta att använda samt lämpliga och tillräckliga för olika typer av användare.
- Tillgängliga gångvägar till Dipoli planeras och förverkligas stegvis inom de närmaste åren.
- Information om tillgängligheten i universitetets byggnader framgår av [servicekartan](#)

2.2 Tillgängliga informationssystem

Undervisning och möten underlättas genom smidig förhandsplanering. Därför utvecklas [rumsbokningssystemet](#) i syfte att förbättra tillgängligheten i forsknings- och undervisningsmiljön. Den som reserverar ett rum ska ha möjlighet att bedöma tillgängligheten i samband med reservationen. Därför kompletteras bokningssystemet på så sätt att det innehåller information om antalet kvadratmeter, hyra, tillgänglighet och planritning som visar möblernas placering i rummet. Exempel på andra system som ska utvecklas och integreras är [MyCourses](#), [Oodi](#), avtalshanteringsystemet, redovisningssystemet, studieregistersystemet, forskningsdatasystemet samt persondatasystemet.

Åtgärder:

- Möjligheten att inkludera en funktion för användarrespons i bokningssystemet utreds. Detta medför ett kostnadseffektivt sätt att säkerställa tillgängligheten i lokalerna.
- IT-tjänsterna (ITS) samlar in information om användningsfrekvensen för alla IT-salar som grund för beslutsfattande.
- Tillgängligheten beaktas i fråga om gränssnittet i den presentationsteknik som används.

3 Tillgängliga webbaserade informationssystem

Ansvariga enheter: ITS och LES

Enligt tillgänglighetsdirektivet och den nationella lagstiftning som baserar sig på direktivet ska myndigheternas digitala tjänster vara tillgängliga. Riksdagen godkände 12.2.2019 lagen om tillhandahållande av digitala tjänster ([306/2019](#)) och lagen om ändring av lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet ([307/2019](#)). Lagarna trädde i kraft 1.4.2019. Tillgänglighetskraven tillämpas stegvis från och med 23.9.2019.

Personalen och de studerande erbjuds möjlighet till säkert och tillförlitligt samarbete i Aalto-universitetets datanät. Universitetssamfundets medlemmar har möjlighet att i sina studier eller sin forskning flexibelt använda sådana tillgängliga apparater och program som lämpar sig för dem. ITS säkerställer att webbsidorna följer tillgänglighetsdirektivet (W3C/WAI-anvisningarna (Web Accessibility Initiative, <http://www.w3.org/WAI/>) AA-nivå). En central roll innehas av verktygens användare, som producerar innehåll på webbsidorna och som förutsätts behärska och följa WAI- och Stivi- anvisningarna (<http://www.esok.fi/stiv/>). Nya behövliga verktygsprogram tas i bruk på den nivå och med den tidtabell som universitets resurser tillåter och som en del av utvecklingen av IT-tjänsterna som helhet.

Åtgärder:

- En workshop gällande tillgängligheten i högskolornas webbtjänster ordnas tillsammans med tillgänglighetsteamet vid regionförvaltningsverket i Södra Finland 10.6.2019 med hänsyn till tillgänglighetsdirektivet.
- Ett [tillgänglighetsutlåtande \(Accessibility Statement\)](#) publiceras i september 2019.
- Kartläggningen av tillgängligheten i universitetets IT-system fortsätter. Utgående från kartläggningen bedöms och projekteras eventuella ändringar av sidorna.
- ITS erbjuder tekniskt stöd i användningen av verktygsprogrammen.
- ITS säkerställer tillgängligheten vid utveckling och anskaffningar av informationssystem och webbkommunikation.
- ITS informerar webbproducenterna vid högskolorna och institutionerna om tillgänglig webbpublicering och om utbildning i anslutning till den.
- ITS säkerställer att det finns tillräckliga resurser för rådgivning gällande informationssystemens och arbetsplatsernas tillgänglighet.

4 Webbmaterial och webbpublikationer i undervisning och forskning

Ansvariga enheter: LES, RIS och ITS

[Open Access](#)-principen följs i så stor utsträckning som möjligt som en del av universitetets strategiska mål gällande öppen distribution av undervisnings- och studiematerial. Användbarheten och tillgängligheten beaktas i utvecklingen av virtuella lärmiljöer.

4.1 Webbaserat studiematerial för grundexamina vid Aalto-universitetet

Åtgärder:

- LES utbildar undervisningspersonalen i publicering av öppet studiematerial i samarbete med lärarna vid institutionerna.
- Kursmaterial inom utbildningsprogrammen kan publiceras i Aaltos portal för öppet studiematerial.
- Med stöd av AV-teamet vid ITS är det möjligt att ordna öppna webbsändningar i samband med evenemang såsom gästföreläsningar och seminarier.
- ITS säkerställer att en förteckning över officiellt godkända publiceringsunderlag och stödtjänsterna för dem finns tillgänglig på de förnyade webbsidorna.
- AV-teamet ger anvisningar om textning av videoinspelningar. Vid textning iakttas kraven i tillgänglighetsdirektivet.
- Den som äger material kan med stöd av LES och RIS fastställa behövliga användar- och upphovsrättigheter för materialet, till exempel i enlighet med principerna för [Creative Commons](#)-licensering.

4.2 Aalto-universitetets vetenskapliga publikationer**Åtgärder:**

- Verk som ingår i [universitetets publikationsserie](#) publiceras i första hand i enlighet med principen för *Open Access* ([Rektors beslut, Dnr 0/246/00.01.06.06/2014](#)). Om eventuella begränsningar avtalas separat.
- LES [biblioteks- och informationstjänster](#) stöder och utbildar studerande och forskare gällande arbete i enlighet med universitetets Open Access-princip och i användningen av biblioteks- och informationstjänsternas [publikationsarkiv](#).

4.3 Undervisnings- och utvecklingsmaterial om tillgänglighet

[Material gällande tillgänglighet i undervisning och lärande](#) sammanställs på aalto.fi (jfr 1.1). Universitetssamfundets samlade kunskande sammanställs i en sådan form som är lätt att hitta och sprida och som på så sätt underlättar informationssökning om tillgänglighet. På webbplatsen publiceras information om bland annat oliklärande studerande och anvisningar gällande t.ex. urvalsprov, bedömning, tentamens- och undervisningsarrangemang, stöd till personer med funktionsnedsättning, individuella studiearrangemang och bedömning av lokalernas tillgänglighet. Materialet utvidgas och uppdateras utgående från erfarenheter och respons.

Åtgärder:

- Publiceringen av undervisningsmaterial gällande tillgänglighet och likabehandling på Aalto-universitetets webbplats fortsätter.
- Möjligheterna till mer effektiv publicering utreds.

5 Information och kommunikation

Ansvarig enhet: COS och institutionerna vid högskolorna

Tillgänglighet beaktas i utvecklingen av webbkommunikationen. Kommunikationstjänsterna stöder informationen till de studerande och anställda gällande implementeringsplanen för tillgänglighet och bedömningen av resultaten. Dessutom stöder enheten de som publicerar och uppdaterar information i universitetets kommunikationskanaler när det kommer till tillgänglig växelverkan och publicering. Nytt webbmaterial utarbetas i enlighet med tillgänglighetsdirektivet och [W3C/WAI-anvisningarna](#). Olika språkversioner i enlighet med universitetets riktlinjer samt standardisering av dokumentmallar och innehåll beaktas i enlighet med en prioritering som baserar sig på möjlighet och behov. Därtill deltar kommunikationstjänsterna vid behov i prioriteringen av tillgänglighetsåtgärderna och målgrupperna. Högskolorna iakttar tillgänglighetsdirektivet och ansvarar för tillgängligheten gällande de webbsidor som upprätthålls av institutionerna och enheterna vid respektive högskola.

Åtgärder:

- Kvalitetsmålet för webbkommunikationen på Aalto-universitetets webbplatser är tillgänglighet på AA-nivå enligt WAI-anvisningarna i W3C.
- Nytt material utarbetas i enlighet med EU: tillgänglighetsdirektiv från och med 23.9.2019.
- För gamla webbsidors del gäller tillgänglighetsdirektivet från och med 23.9.2020, bortsett från sidor som arkiveras.
- [Stivi-rekommendationen](#) beaktas i anvisningarna gällande universitetets digitala kommunikation.

6 Kompetensutveckling

Ansvariga enheter: HRS, COS och LES

Mångfald, internationalisering och likabehandling vid Aalto-universitetet tas i beaktande i kompetensutvecklingen och de riktlinjerna som stöder den. I samband med personalutbildning behandlas betydelsen av attityder samt organisatoriskt beteende, kundbetjäning, marknadsföring till olika målgrupper och olika former av diskriminering. Vidare planeras och utvecklas tillgänglighetsutbildningen av Aalto-universitetets jämställdhetskommitté ([EQU](#)), LES-teamen och Aalto-universitetets samarbetsnätverk för tillgänglighet ([AccAnet](#)). Implementeringen och utvecklingen av tillgängligheten samt uppföljningen av åtgärderna inkluderas i utbildningen av personalen från och med läsåret 2019–2020:

- Tillgänglighet beaktas i kompetensutvecklingen som helhet och i det praktiska arrangemanget av utbildningen.
- I utbudet av utbildning beaktas de språkliga riktlinjerna, flerspråkigheten och den internationella personalen (t.ex. genom att erbjuda kurser i finska, ordna olika slags utbildning även på engelska samt informera om utbudet även på engelska).

- LES koncentrerar sig särskilt på att utveckla undervisningspersonalens kompetens och beaktar tillgänglighetsfrågor som anknyter till lärmiljön i utbildningen.
- HRS fokuserar på utveckling av gemensamt kunnande och beaktar tillgängligheten i sina utbildningar vad gäller bland annat praktiska arrangemang, val av lokal och utbildningsmaterial.

Åtgärder:

- [Aalto-universitetets verksamhetsprinciper \(Code of Conduct\)](#) inkluderas i all utbildning.
- Introduktionstillfällena för nya anställda är tillgängliga, och som en del av introduktionen ingår information om vad tillgänglighet innebär vid Aalto-universitetet.
- LES och HRS informerar om ESOK-seminariet på Otnäs campus våren 2019 och erbjuder universitetets anställda och studerande en möjlighet att delta i seminariet.
- Det årliga symposiet ”Aalto goes Accessible” ordnas åren 2020 och 2021.
- Personal- och lärandetjänsterna kartlägger tillsammans med LSS universitetspersonalens sakkunskap om olika delområden av tillgänglighet (t.ex. akustik, användarvänlighet, tillgänglighet, visuell design, typografi, tjänstedesign) i syfte att hitta lämpliga utbildare inom universitetet (professorer, forskare, studiepsykologer, gästande forskare o.s.v.).
- Kompetensutvecklingen stöds av universitetets sakkunniga i tillgänglighetsfrågor och samarbetsnätverk för tillgänglighet.

Tjänstenheter och förkortningar (Swedish, English, Abbreviation, Director)

- Forsknings- och innovationstjänster, Research and Innovation Services, RIS, Ossi Naukkarinen
- Tekniska stödtjänster, Technical Support Services, TSS, (Coordinated from RIS)
- Campustjänster, Campus Services, CAS, Antti Tuomela (ACRE)
- Lärandetjänster, Learning Services, LES, Petri Suomala
- Kommunikationstjänster, Communications Services, COS, Jaakko Salavuo
- IT-tjänster, IT Services, ITS, Kati Hagros
- Ekonomitjänster, Financial Services, FIS, Marianna Bom
- Personaltjänster, HR Services, HRS, Riitta Silvennoinen
- Stödtjänster för ledningen, Leadership Support Services, LSS, Sirkku Linna